Oos Gebrook

Heemkundevereniging Hoensbroek

Jaargang 6 nr. 1 – maart 2013

Oos Gebrook

Een uitgave van de Heemkundevereniging Hoensbroek.
Jaargang 6 *nummer 1 – maart 2013*

Redactie:

Jan Bus
Hein Giesen
Bernard Grothues
Jo Hermanns
Wim Kortekaas
Math Mertens

Ingezonden artikelen:

H. Peters

Afbeeldingen:

René Fijten

Acquisitie en advertenties:

Jan Bus
Hein Giesen

Secretariaat:

Klinkertstraat 19,
6433 PA Hoensbroek, tel: 045-5217721
E-mail: secretaris@heemkundehoensbroek.nl

Verenigingslokaal:

Schuinstraat 2a 6432CM Hoensbroek

Bank:

ING 3280562 t.n.v. Heemkundevereniging Hoensbroek

Website:

www.heemkundehoensbroek.nl

Losse nummers € 2.00

Inhoudsopgave

- Van de redactie 4
- Een terugblik op 2012 5
- Heemkundetentoonstelling 'Vreuger' 8
- Es d'r laevesbaom gaet ruzele..! 11
- Carnaval 12
- De Drakenmolen te Hoensbroek 13
- Jef Penders, vermaard Hoensbroeks componist en dirigent 18
- Ein eifach vertélsel 30
- De Staatsmijn Emma (5) 24
- Hoensbroekse Sportcoryfeeën (3) 32
- Opsporing verzocht 39
- De jaarvergadering 40
- Veel nieuwe leden in 2012 41
- De steunpilaren van ons lustrumjaar 42
- Begunstigers 43

W. MENGELERS – AUTO ELEKTRA
Burg. Slanghenstraat 11
6433 AR Hoensbroek
Tel.: 045- 5217777

PETER WIND - PAPIER/KANTOORVAKHANDEL
Akerstraat Noord 288
6431 HW Hoensbroek
Tel. 045 - 523 07 48

Van de redactie

En wéér ligt er een nieuw nummer van ons ledenblad voor u, met ook deze keer weer heel wat interessante onderwerpen. We hebben voor ieder wat wils, 44 pagina's lang. Maar waar we op deze plek even uw speciale aandacht voor vragen is de laatste pagina van dit nummer. We hebben daar een opsomming weergegeven van maar liefst 51 nieuwe leden, die zich in 2012 hebben aangemeld. Het opmerkelijke daarvan is niet alleen, dat het er weer méér zijn dan er in voorgaande jaren bij zijn gekomen, maar ook dat we in 2012 de grens van 200 leden hebben overschreden. In vijf jaar tijd zijn we tot een flinke en bloeiende vereniging uitgegroeid.
Wat ons daarbij vooral genoegen doet is dat die forse groei en toenemende belangstelling duidelijk maken, dat we nog steeds op de goede weg zijn. We zagen het in de loop van het jaar aankomen en hadden ons er al wat op voorbereid.

Tijdens een lezing van Hein Giesen voor de bewoners van de Juliana Bernhardlaan meldden zich een aantal nieuwe leden. En daar zat ons 200e lid bij: Atje Keulen. U ziet haar op de foto. We hebben haar op gepaste wijze welkom geheten bij onze vereniging en we hopen, dat ze nog heel lang en met veel genoegen lid zal blijven.

(op de foto: Atje Keulen)

Contributie 2013

We zijn alweer een paar maanden onderweg in 2013. Het wordt langzaam aan tijd om aan uw contributie 2013 te voldoen.
Vooral dankzij de uitbundige groei van het ledenaantal kunnen we het contributie bedrag van slechts € 15.00 euro per jaar handhaven en hoeven we dat in deze dure tijd niet te verhogen.
Als u uw bijdrage voor dit jaar nog niet voldaan heeft, dan kunt u dit bedrag, € 15.00 dus, storten op gironummer 3280562 t.n.v. Heemkundevereniging Hoensbroek, met vermelding: contr. 2013.

Een terugblik op 2012

Op **woensdag 11 januari** hielden wij in ons verenigingslokaal aan de Schuinstraat een fotolezing over de wijk Maria-Gewanden. Spreker Hein Giesen wist de aanwezigen zo te boeien, dat deze lezing nog tweemaal herhaald werd en alle keren in een bomvol verenigingslokaal.

In **januari** kwam ook de eerste uitgave van onze nieuwe boekenserie ´Hoensbroekse Monografieën´ uit. Het boek ´De Hoofdstraat, van kruis tot kasteel', geschreven door Hein Giesen, bleek een groot succes. Inmiddels zijn er al bijna 700 van verkocht, een bestseller voor onze verenigingskas.

Op **carnavalsmaandag 13 februari** waren we weer erbij in de Breuker carnavalsoptocht. De graaf en gravin van het kasteel nodigden de vele toeschouwers uit om op zondag 9 september gratis het kasteel te bezoeken. Hoffotograaf Wim Kortekaas had de camera paraat om u samen met de ´adellijke familie´ op de gevoelige plaat vast te leggen. Een creatie die met een eerste prijs beloond werd.

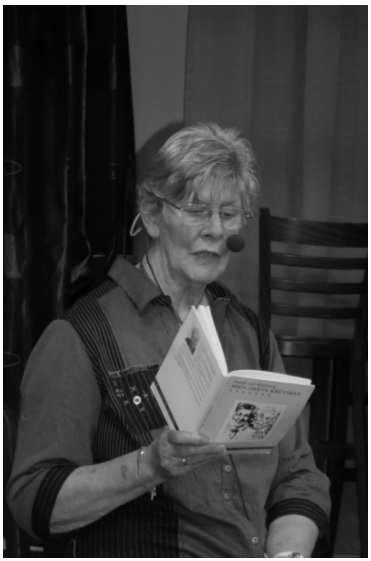

In **maart** de uitgave van ons 12de clubblad ´Oos Gebrook´, jaargang 5 nr. 1.

Woensdagavond 14 maart hadden we een zeer druk bezochte ledenvergadering. Ruim 60 leden waren naar partycentrum Amicitia aan de Markt gekomen. De verslagen van secretaris en penningmeester werden zonder commentaar aangenomen. Penningmeester Hein Giesen was aftredend en herkiesbaar en Piet Meessen was de nieuwe kandidaat om het bestuur aan te vullen. Beiden werden bij acclamatie her- en gekozen.

De aansluitende avond onder het motto ´Breuker kal en zangk´ met diverse geslaagde optredens van zangkoor Paluda en ´anger Breuker luuj´ werd door ons nieuwbakken bestuurslid Piet Meessen vakkundig aaneengepraat.

Begin **juli** de uitgave van ons 13de clubblad ´Oos Gebrook´ jaargang 5 nr. 2.

Op **zondag 8 juli** het jaarlijkse bestuursuitstapje. Deze keer bezochten we de oudste stad van België, Tongeren.

Na ontvangst met een kop koffie brachten we een bezoek aan het Gallo-Romeins Museum en 's middags vertelde de gids ons honderduit over de basiliek van Tongeren en de schatkamer. Zij toonde ons het oude centrum met Begijnhof en Romeinse omwalling. De dag werd gezellig afgesloten bij het chinees restaurant aan het Pius XII-plein.

In een oplage van 1000 stuks verscheen **medio juli** de uitgave van onze eerste wandelbrochure, getiteld ´Rondom het kasteel´, een wandeling door Maria-Gewanden met een knipoog naar het verleden, geschreven door Hein Giesen.

Op **zondag 5 augustus** een nieuwe activiteit, een BBQ-middag voor onze leden. Met ruim 40 leden hebben we er een gezellige namiddag van gemaakt met een lekkere hap eten, muzikaal opgeluisterd door Emilio Bernardi. Het was tot 20.00 uur zonovergoten weer en daarna hebben we met zijn allen knus en gezellig onder de ruime overkapping voor de stortregen zitten schuilen.

Op **zaterdag 25 augustus** waren we te gast op de kennismakingsborrel van de bewoners van de Juliana Bernhardlaan met een fotoserie en het verhaal over hun straat, met Hein Giesen aan de microfoon. Als beloning meldden zich 6 nieuwe leden!

Zaterdag 1 september een geleide wandeling i.v.m. de presentatie van voornoemde brochure. Ruim 30 wandelaars waren een en al oor voor alles wat Hein Giesen over de omgeving en de historische punten op deze route verhaalde. 'n Kop koffie en 'n lekker stuk vlaai maakten deze middag compleet.

Op **vrijdag 7 september** werd ons eerste lustrum, 5 jaar Heemkundevereniging Hoensbroek, ingeluid met de presentatie van ons jubileumboek ´Kasteel Hoensbroek´ samengesteld door Paul Borger, Jo Brassée, Roelof Braad en Anne Rose Orbons en gedrukt in een oplage van 1500 exemplaren.

Donderdag 11 september werd op verzoek van de seniorenclub Maria-Gewanden de fotolezing over de wijk Maria-Gewanden nog eens herhaald. Deze keer in de zaal van de brede school 'De Vlieger' en ook nu zat de zaal weer lekker vol.

Begin **december** de uitgave van ons 14de clubblad 'Oos Gebrook´.

Op **donderdagavond 13 december** de opening van onze lustrum tentoonstelling met als motto ´Vreuger..!´ De tentoonstelling, die op zondag 30 december eindigde, werd gehouden midden in ons Hartje Hoensbroek en trok vele belangstellenden. Vele bezoekers waren verbaasd en enthousiast over de opzet, de kwaliteit en diversiteit van het gebodene.

De openingsavond op **13 december**, kreeg nog een extra accent doordat onze Hoensbroekse dialectschrijver, Math Mertens, er zijn nieuwste boek 'Es d'r laevesbaom gaet ruzele ....' presenteerde.

WONING EN PROJECTINRICHTING MIJN STIJL CHANTAL DRIESSEN
Hoofdstraat 390
6432 GN Hoensbroek
Tel.: 045- 5216678

Heemkundetentoonstelling 'Vreuger'

Onze tentoonstelling in de laatste weekeinden van het voorbije jaar is een groot succes geworden.

De locatie, midden in de Kouvenderstraat, bleek een schot in de roos en trok naast mensen die expliciet voor de expositie kwamen ook vele toevallige voorbijgangers. We mochten ons verheugen op bijna 1000 bezoekers, onder wie vele leden.

De expositie had voor ieder wat wils, de meeste aandacht ging uiteraard uit naar de fraaie ansichtkaartencollectie van Han Ruyters en de mooie originele glasplaat-fotoverzameling van oud-Hoensbroek, die Hein Bisschops in zijn bezit heeft. Onder het genot van een kopje koffie trok ook de film- en diavoorstelling die Emilio Bernardi presenteerde vele kijkers.

Wij hadden, geholpen door het Mijnmuseum, natuurlijk ook aandacht voor ons mijnverleden en keken terug op de 'Steenberg' met zijn vele veldsteen-bakovens in het begin van de 20e eeuw.

De Montfortparochie en de musicus Piet Stalmeier kwamen aan bod, alsook vele oude krantenknipsels uit de verzameling van Ben van Melick. Er was een bord gewijd aan het sportverleden van EHC en een cultuurhoekje met vaandels en oude foto's van Paluda en St. Caecilia. Hiernaast waren er de vele vitrines, gevuld met allerlei curiosa uit het Hoensbroeks verleden.

In de genealogiehoek kreeg je niet alleen uitgebreid voorlichting over het maken van een stamboom, maar kon je ook bladeren door onze bidprentjesverzameling en eens in het oude muntgasboek van LIMA-gas uit 1947 neuzen om te kijken of je ouders vroeger ook een 'dubbeltjes-gasmeter' hadden.

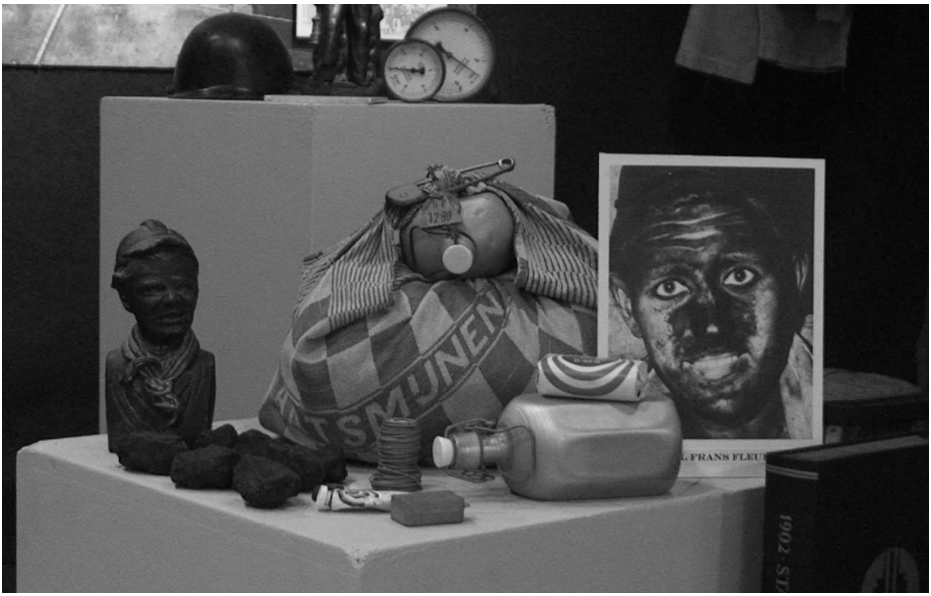

Oos Breuker plat

Natuurlijk keken we ook terug op vijf jaar heemkunde-activiteiten en was er veel interesse voor ons dialecthoekje. Ruim 200 deelnemers vulden hier de dialectquiz in. Onder de 25 goede inzendingen werden de dames Frencken en Demelinne respectievelijk uit de Wilhelminastraat en De Deijl en de heer Verboeket uit Treebeek, als winnaars uitgeloot. Zij hebben hun prijs, het dialectboek 'Breuker Jónge sjrieve Breuker plat', geschreven door Math Mertens, inmiddels ontvangen.

Van dit boek zijn nog maar enkele exemplaren voor € 9,95 te koop bij onze penningmeester, een collectors-item!

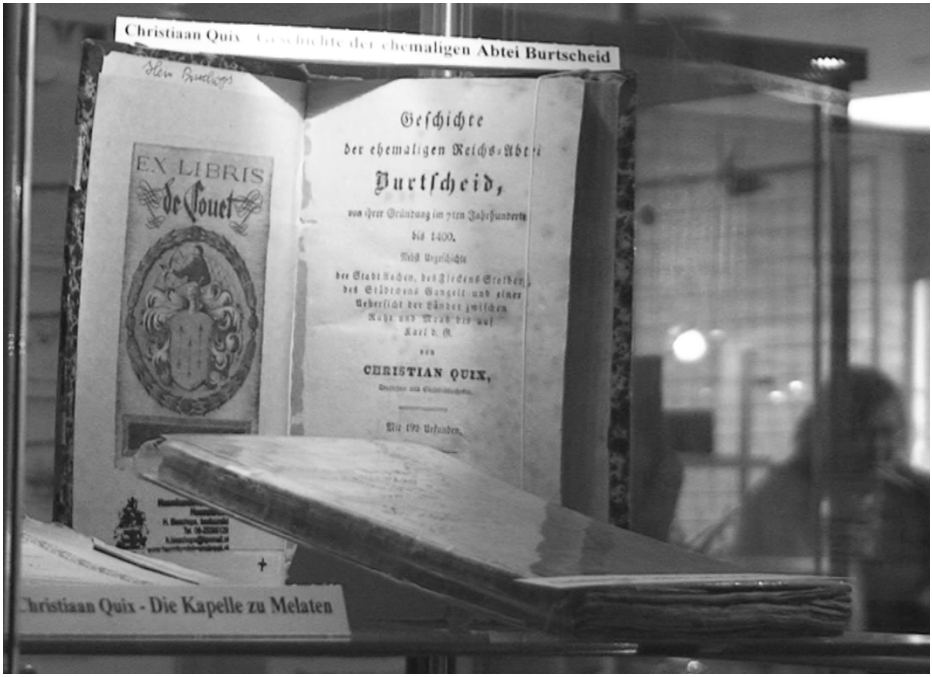

Naast de vele schouderklopjes en positieve reacties die wij van de bezoekers kregen, hebben zich gedurende de tentoonstelling ook 14 nieuwe leden aangemeld, een goede oogst van een geslaagd evenement.

Een welgemeend woord van dank aan allen die hun medewerking en inzet gegeven hebben voor het slagen van deze tentoonstelling, is hier op zijn plaats.

In het bijzonder danken wij mevr. Jacobse, die de tentoonstellingsruimte geheel belangeloos ter beschikking stelde.

HARREMAN VERHUIZINGEN
De Koumen 28
6433 KD Hoensbroek
Tel.: 045-5233333 - www.harreman.nl

GROND EN GOED MAKELAARDIJ IN AGRARISCH VASTGOED
Nieuwstraat 154
6431 KX Hoensbroek
Tel.: 045- 5213468

Es d'r laevesbaom gaet ruzele..!

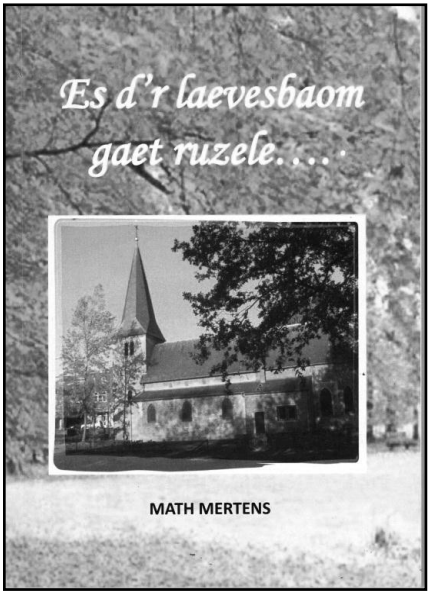

Een nieuw boek van onze Breuker dialectschrijver Math Mertens

Op de openingsavond van onze tentoonstelling presenteerde Math Mertens zijn nieuwe boek 'Es d'r laevesbaom gaet ruzele..!
Het boek, dat deels in dialect is geschreven, verhaalt over het oude Overbroek en zijn Montfortparochie. Het is rijkelijk geïllustreerd met fraaie foto's en beschrijft in beeld en gedicht ook de vele straat-venters die in het midden van de vorige eeuw hun koopwaar in Hoensbroek sleten.
Vooral in de gevoelige sfeergedichten, die allen geschreven zijn in het Breuker dialect laat de schrijver zich van zijn beste kant zien en komt de klankrijkdom van ons mooie dialect tot volle pracht.
Het boek, dat maar €. 9,95 kost, is verkrijgbaar bij onze heemkundevereniging door storting van dit bedrag op rekeningnummer 3280562 t.n.v. Heemkundever. Hoensbroek met vermelding: Boek MM. U krijgt, in Hoensbroek en naaste omgeving, het boek dan gratis thuis bezorgd.
Het boek is natuurlijk ook verkrijgbaar bij onze penningmeester Hein Giesen, bij de 'The Readshop', in de Kouvenderstraat en bij Boekhandel Wind aan de Akerstraat in Hoensbroek.

PARTYCENTRUM AMICITIA
Markt 9
6431 LG Hoensbroek
Tel.: 045- 5212999

HOWA BINNENHUISDECORATIE
Nieuwstraat 12-14
6431 KT Hoensbroek
Tel.: 045- 5212900

Carnaval 2013

De Tiedmesjien

De heemkundevereniging was dit jaar weer nadrukkelijk van de partij in de carnavalsoptocht die op maandag 11 februari in een gewijzigde route door de Hoensbroekse straten trok.
We hebben er dit keer letterlijk flink aan getrokken, want we hadden voor ons fragment een karretje gebouwd dat we zelf voorttrokken. En wat voor een karretje, een heuse Tiedmesjien! Geënt op het optochtmotto 'Gaef d'r diene drieë aan' hadden we een tijdmachine gemaakt, waarin de bezoeker terug in de tijd gedraaid werd.
Els, onze ' Soep-ervaiser' zocht onder de vele toeschouwers naar kandidaten die plaats mochten nemen in onze 'Tiedmesjien'. De 'Ope-reeters' gaven een draai aan de tijdklok en op de tonen van een loeiende sirene kwam hij of zij even later, onder grote hilariteit, als Romein, ridder Hoen, Napoleon of koempel weer tevoorschijn, dit naargelang het rad (de tijdklok) het aangaf.
Een regelrechte optochtknaller die, gezien het applaus en de reacties, door de toeschouwers meer op prijs gesteld werd dan de jury, want er zat deze keer geen prijsje in voor ons fragment.

In de bonte stoet die dinsdagmiddag door Nieuw Lotbroek trok deden wij ook weer mee en hier werd onze creatie beloond met de eerste prijs.

Als er van u ook een foto gemaakt is als Napoleon, ridder Hoen of zo, dan kijk eens op onze website, www.heemkundehoensbroek.nl of het kiekje gelukt is. Als u hem leuk vindt kunt u bij onze secretaris de foto opvragen.

De Drakenmolen te Hoensbroek

Door Henri Peters

Tot de vele bezittingen van de Heren van Kasteel Hoensbroek behoorden diverse boerderijen en uitgestrekte landerijen, alsmede de Broekermolen of Drakenmolen.

Als eerste vermelding geldt een stuk van 14 juni 1370, waarin Reynard Thorrel van Berne, drossaard van het land van Valkenburg, de "*Draeckenmoelen*" verpacht voor *jaarlijks 3 mud rogge en 6 ½ gulden* voor het daartoe behorende land aan ridder Claes Hoen, schout van Maastricht 1). Deze verpachting wordt met een zogenaamde transfix bevestigd door de Hertog van Brabant Wencelaus en Joanna, Hertogin van Brabant 2). Vanwege de trouw van Claes Hoen aan de Hertog van Brabant, zoals door zijn deelname aan de slag bij Baesweiler op 22 augustus 1371, schenkt deze hertog het dorp "*in ghene Broeke*" met de molen in 1388 aan Herman Hoen I, zoon van de hiervoor genoemde Claes Hoen 3). Dat betekent dat de oorsprong van de molen zeker teruggaat tot de eerste bouwfase van het kasteel, die omstreeks 1375 wordt gedateerd 4). Dat houdt ook in dat de Molenbeek als zijtak van de Auvermoer voor 1370 moet zijn gegraven.

DWANCKMOELEN

1910 Molenaar Balthasar Peters met zijn moeder

Uit leenbrieven van 22 februari 1451 blijkt dat de molen vanaf die datum een banmolen (*dwanckmoelen)* was 5). Dat betekende dat de pachters van de Heer van Hoensbroek verplicht waren om hun graan te laten malen op de Drakenmolen. Na het overlijden van Herman Hoen I in 1404 ging de molen via vererving naar zijn zoon, Nicolaas Hoen I, die getrouwd was met Aleyt Catharina van Marscherel van Wijnandsrade. De weduwe van diens zoon Johan, Maria van Corswarem-Nandrin, kreeg de molen na een lange strijd met zijn broer toegewezen op 21 oktober 1451 6). Daarmee kwam de molen in het bezit van de tak Hoen van Beverst, Velroux en Plaineveaux. De molen bleef in het bezit van deze tak tot 20 maart 1528. Via ruil werd toen Herman Hoen III, Heer van Hoensbroeck (1516 – 1543) de eigenaar 7). Op 27 september 1543 verpachtte Maria van Daver, weduwe van Herman Hoen III, de molen met bijbehorende weilanden aan de eerste bekende pachter *Dederich de Moelenmeyster* uit Nuth voor drie tot zes jaar. De pachtsom bedroeg 22 *mud rogge Akense maat* (1 mud = 8 vat = 100 l) 8).
Waarschijnlijk is de molen in 1608 gepacht door ene Crijns 9), terwijl ze van 1684 tot 1689 verpacht is aan een onbekende *meulder.* Deze betaalde *boven sijnen rogge pacht, 38 gld, 6 libra* (Latijn voor *pond*) *suijkers, 2 pepers, 2 libra gimbers en 400 eijer* 10). Daarna volgde een periode waarin geen namen van pachters bekend zijn. Wel is zeker dat de molen toen ook een aantal jaren gedreven werd door molenaarsknechten in dienst van de Heer van Hoensbroeck, zoals blijkt uit een tekst uit 1776 *Bannael-roggemoolen 2 paer steenen wordt door eenen maelknegt item eenen moolenknegt of kar-dreijver met 2 paerden ten profijte van het casteel gedefructueert en heeft gerendeert voor het jaar 1776 ….*11).
Op 7 juni 1701 is er een *lijste der peerde van het Marquisaet Hoensbroeck geannoteerd ingevolge d'ordre van Sijne Excellentie .* Molenaar Stas Mulder beschikte dan over 3 *meulepeerdt aftans* 12). Dit betreft vrijwel zeker Stas de molenaar, omdat vanaf 1 februari 1699 de molen werd gepacht door Stas Heuts voor *139 fl , 6 libra suijker, 1 libra peper en 1 libra gimber* 13).

ROB PETERS – MEEL EN GRAANHANDEL
Wijngaardsweg 16
6412PJ Heerlen
Tel.: 045- 5226693

VAN OOST VERZEKERINGEN - HYPOTHEKEN
Juliana-Bernhardlaan 8
6432 GW Hoensbroek
Tel.: 045-5224241

Op de 1e kunigii 1702 heeft Peter Moberts de dwanck-meulen in pachtinge aangenomen gevende boven de roggepacht van 200 vat noch in gelde 38 gld., 2 libra peper, 2 libra gimber,1/2 libra noetimuscaet, 6 libra suiker,200 eyers,een vet verken ad 200 libra gelivert en waegt 193 libra .Den 8 feb.1 1706 ontfangen van Peter Moberts vijf pattacon droogen wijncoop (drank ter bezegeling van een afspraak?) *volgens pachtzedule voor de 3 lopende jaren 14*).
Op 10 augustus 1710 is de molen verpacht aan Henrick Hensen, echtgenoot van Maria Hamers, voor: *200 vat rogge, 6 libra suijkckers, 2 libra pepers, 2 libra gimber,1/2 libra noetemuscaet en 200 eijers.* 15). De eerste bekende pachter na Hensen was Joannes (Jan) Willem Widdershoven die getrouwd was met Maria Catharina Pluijmaekers en tevens de voorhof van het kasteel pachtte . Op 8 oktober 1785 pachtte hij *de moolen en verdere Bouwagie, dan nog eenen Solder om de vruchten dan op te slaenen voor 1800 gld. Maastrichter cours* van Franz Hendrik Markies von und zu Hoensbroech 16). Dit contract werd in 1788 verlengd voor 12 jaar 17). Zijn opvolger Joannes Matthis Gielen, echtgenoot van Sophie D(C)oenen, pachtte de molen op 15 januari 1801 voor 1065 gld. per jaar tot 15 maart 1807 18), maar waarschijnlijk tot de komst van Mathijs Peters omstreeks 1828.
De molen vormde in die tijd met het woonhuis één gebouw van baksteen met een pannen-zadeldak. Aan de bovenzijde had de gewitte voorgevel een fraaie bloktandenlijst in het metselwerk als verloop naar de bakgoot. De kracht werd geleverd door een houten bovenslagrad, dat tegen de linker gevel onder een

gemetseld afdak hing. De maalsluis werd vanaf de binnenkant bediend met een haal. In het midden van de vorige eeuw was het rad tamelijk smal. Het had een breedte van 0,82 m en een middellijn van 3,12 m. Het waterrad dreef een houten gangwerk aan, dat in de kelder was opgesteld.
De houten maalstoel met twee koppels stenen stonden op de begane grond. Het maalwater werd geleverd door een vergaarvijver, die door een tak van de Molenbeek, een zijtak van de Caumerbeek, van water werd voorzien.19)

PETERS

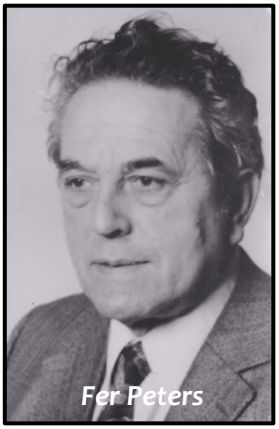
Fer Peters

In 1828 gaf de provincie Limburg aan Mathijs Pe(e)ters een vergunning om mout te malen 20). In de boeken van het markizaat staan de pachtbetalingen van 1.000 tot 1.100 gulden per jaar genoteerd 20). Na het overlijden van Mathijs Peters in 1864 verkregen zijn kinderen, Maria Josepha (oud 22 jaar) en Gerard Hubert Peters (oud 19 jaar), de leiding over het bedrijf middels een handlichting 21). In 1875 pachtte Gerard Hubert, inmiddels gehuwd met Maria Adela America uit Nuth, de molen van Wilhelm Rudolf Reichsgraf und Markies von und zu Hoensbroech 22) Na het overlijden van Gerard Hubert in februari 1908 volgde zijn derde zoon Balthasar Hubert Peters, echtgenoot van Maria Catharina Constantia Ackermans, hem op. In 1916 kocht deze de molen met omliggende weilanden van Franz Rudolf Reichsgraf und Markis von und zu Hoensbroech 23). Op 25 februari 1920 ontving de firma B. Peters-Ackermans een vergunning voor de bouw van een schuur bij de molen 24).
In 1926 stelde het gemeentebestuur van Hoensbroek voor aan de molen een afslagtak te graven, het waterpeil te verlagen en de bestaande sluiswerken te verruimen. Het waterrad werd vervangen door een turbine en het houten gangwerk door een ijzeren drijfwerk 25).In 1930 werd het bedrijf verplaatst naar de Prins Clausstraat (destijds Stationsstaat) te Hoensbroek. De stuwrechten werden op 15 augustus 1941 verkocht aan het Waterschap van de Geleen- en Molenbeek, waarna de waterlopen werden gedempt 26).

Na het overlijden van Balthasar Hubert Peters in 1964 kwam de molen met omliggende weilanden in het bezit van Ferdinand Victor Hubert Peters, echtgenoot van Gerda Linssen.
Na een bewoning door de families Weyers en daarna Prevos werd de molen eind jaren zeventig verkocht aan bouwonderneming Hobru Hoensbroek.

Onder leiding van Architectengroep Mertens volgde toen een restauratie van het exterieur waarbij storende aanbouwsels van relatief jonge datum werden gesloopt. Thans is de heer W. Crombach, dierenarts, eigenaar van het gebouw.

NOTEN.

1) Archief Schloss Haag nr. 2477 2) Haag nr. 2477a 3) Haag nr. 2405
4) A. Viersen Reconstructie van de bouwfasen van Kasteel Hoensbroek Het Land van Herle 2006 5) Haag 2510.10.11 6) Haag nr. 2398 en 2408
7) Haag nr. 2479 8) Haag nr. 2484 9) Haag nr. 2484. 1
10) Haag nr. 2484.19.3 11) Haag nr. 2565a.12 12) R.A.M. L.v.O. nr. 1696
13) R.A.M. L.v.O. nr.1696 14) Copie aanwezig 15) Haag 2484.25
16) Haag 2484.19.3 17) Haag nr. 2484 blz. 25 18) Haag 2484 blz. 21
19) P. van Bussel De molens van Limburg 262-263
20) RAL. APBL nr. 1274 Verb. Gouv. febr. 1828
21) Staatscourant 20-12-1864 22) Fam.arch. Peters 23) Fam.arch. Peters
24) Bouwdos. Gem.Hoensbroek 1920014
25) P. van Bussel De molens van Limburg

R. OFFERMANS - FYSIOTHERAPIE
Kouvenderstraat 111
6431HC Hoensbroek
Tel.: 045-5220932

Jef Penders, vermaard Hoensbroeks componist en dirigent

Door Bernard Grothues

Na een jarenlang verblijf in Valencia heeft de 84-jarige Jef Penders, oud-dirigent van de fanfare St. Gabriel en de Harmonie St. Caecilia van Hoensbroek, nu een vaste stek gevonden in het Woonzorgcentrum Scharwyerveld te Maastricht. Hier zochten wij hem op en noteerden zijn levensverhaal.

Van de componisten die muziek voor harmonieorkest, fanfare of brassband hebben geschreven, heeft Jef Penders wel de meeste composities op zijn naam staan. Als componist, arrangeur en dirigent heeft hij meer dan 2000 werken gecomponeerd van de meest uiteenlopende aard en met een gevarieerde bezetting. Dat houdt in symfonische muziek, koorwerken, missen, filmmuziek, religieuze werken, stukken voor harmonie en fanfare met en zonder koor, Zuid-Amerikaanse muziek, muziek voor bigband, dansen en dat alles in vele genres.

Hij weet als geen ander de klankenrijkdom en de diversiteit van alle registers van het blaasorkest in zijn werken optimaal te gebruiken. Zijn inspiratiebron is groot. Dat mag blijken uit de vele opgenomen werken op Cd's en vertolkt door uitstekende orkesten uit Spanje, Duitsland en Nederland. Vandaar dit eerbetoon aan één van de grote Nederlandse blaasmuziekcomponisten die bovendien sinds jaren zijn talent ook ten dienste heeft gesteld van de Spaanse harmonieorkesten.

BLOEMENHANDEL TURNER FLOWER
Klinkertstraat 27
6433 PA Hoensbroek
Tel. 045-5215442

Een zondagskind

Joseph Gerardus Johannes (Jef) Penders werd op 21 oktober 1928 in Hoensbroek geboren. Dat was zoals hij vertelde op een kermiszondag, terwijl zijn vader trompet speelde in een salonorkest. Hij was een bijzonder kind. Van zich zelf zegt hij dat hij van jongs af aan een alleenstaand leven heeft geleid: "Ik had geen vriendjes, muziek was mijn passie." Op de muziekschool in Hoensbroek ontdekte hij dat hij een absoluut gehoor had. Dat wil zeggen dat hij instinctief tonen kan benoemen. Het is niet verwonderlijk dat hij als eindcijfer steeds een 10 kreeg. Op 8-jarige leeftijd kreeg hij klarinet- en solfègeles en speelde al na korte tijd Es-klarinet in de plaatselijke harmonie St Caecilia. Gedurende de Duitse bezetting werden muziekinstrumenten van de harmonie in het huis van zijn ouders in zekerheid gebracht. Dat was voor Jef de mogelijkheid om autodidactisch trompet, trombone en saxofoon te oefenen en te leren. Later toen de ouders woonruimte van een gitaarleraar huurden, kreeg hij van deze leraar ook nog gitaarles. Na de Tweede Wereldoorlog heeft hij een jaar in bands van het Amerikaans leger meegespeeld en enkele werken gearrangeerd. In eerste instantie wilde hij kunstschilder worden maar later viel zijn keus definitief op de muziek.

In 1947 en 1949 behaalde hij aan het conservatorium in Den Haag de staatsdiploma's muziek LO en MO theorie/trompet. Daarna studeerde hij aan het conservatorium van Maastricht in de vakken contrapunt, instrumentatie, dirigeren, orgel en zangpedagogiek om vervolgens enkele jaren als dirigent en muziekleraar werkzaam te zijn. Als muziekleraar bracht hij onder andere Roger Moens de beginselen van de muziek bij. Hij dirigeerde kerkkoren en speelde orgel. In Hoensbroek dirigeerde hij de harmonie St. Caecilia en daarna de fanfare St. Gabriël. Hij componeerde muziek voor zijn eigen en andere orkesten, o.a. ook voor het Metropole Orkest, het orkest van Malando, de Koninklijke Militaire Kapel, de Marinierskapel van de Koninklijke Marine, de Amsterdamse Politiekapel en het orkest van de Belgische omroep en televisie o.l.v. Francis Bay. Na zijn verhuizing naar Maastricht in

1959 werd hij daar cantor/dirigent aan de grote St. Lambertuskerk. In 1971 leek zijn hele wereld in te storten toen bleek dat hij keelkanker had en aan het strottenhoofd geopereerd moest worden waardoor hij zijn spraakvermogen verloor. Door zijn wilskracht en doorzettingsvermogen en met behulp van de technieken, opgedaan bij zijn zang- en directiestudie, was hij in staat binnen korte tijd na de operatie zijn gedachten weer aan anderen over te brengen via de zogenaamde slokdarmspraak. Componeren kon daarna weer, en zo is hij voor de muziekwereld een verrijking met zijn diverse leuke en originele dansmelodieën, zoals chachacha, charleston, reggae en wals.

Valenciaanse of Spaanse Limburger

In 1983 vestigde hij zich in Spanje in de buurt van Valencia, waar hij zeer betrokken was bij het muzikale leven. Daardoor wordt hij ook wel de 'Valenciaanse of Spaanse Limburger' genoemd. Vooral door zijn diverse leuke en originele stukken in zijn harmonierepertoire is hij onvergetelijk geworden. Hier kreeg hij de mogelijkheid om zijn kwaliteiten te benutten voor het schrijven van composities voor harmonie- en fanfareorkest. Voor zijn vriend Jesús Alcántara schreef hij een prachtige seguidilla onder de naam **Per al meu Amic** (Aan mijn Vriend). De seguidilla is een typische Spaanse volksdans in snelle driekwartsmaat die reeds in de zestiende eeuw bekend was en

eigenlijk de melodische voortzetting van de bolero is. Hiermee heeft Jef Penders overduidelijk het bewijs geleverd dat hij zich moeiteloos de Spaanse muzikale ziel heeft eigen gemaakt. Een ander graag gespeeld werk is zijn **Y Ahora...! La conga!**, waarin het zonnige Spaanse klimaat hem inspireerde tot een pittige en aanstekelijke conga, die we terugvinden in "Vandaag" (Ahora).
In 1986 wint hij vervolgens tijdens een compositiewedstrijd van het WASBE (World Association for Symphonic Bands en Ensembles) te Boston met zijn werk Synkretismos de eerste prijs en dat men beschreef als: "Een symfonisch werk van grote allure en gerealiseerd in een vrij nieuwe notatie. Grafische notaties worden afgewisseld met complexe ostinato-ritmen en maatwisselingen. Een toonaangevende compositie".

WMC Ambassador

In 2001 raakt hij betrokken bij het Wereld Muziek Concours in Kerkrade. Hij componeerde de verplichte werken voor hafabra en krijgt in 2005 tijdens de 3e Internationale Ronde Tafel Conferentie te Rolduc de eretitel WMC Ambassador, vanwege het feit dat hij de Spaanse orkesten naar het WMC heeft gehaald.
De composities van Jef Penders worden over de hele wereld gespeeld, maar in Limburg, volgens zijn zeggen maar mondjesmaat. "Misschien is het afgunst. Maar er is hier ook weinig oog voor moderne muziek. Jammer genoeg moet ik constateren, dat hier veel goede orkesten zijn met goede musici, maar te weinig goede dirigenten. Dirigenten zijn bepalend voor het repertoire en voor wat dat betreft loopt Limburg ook nu nog achter. Dat is een rem voor vele orkesten." Jef houdt desondanks hoop: "De Limburger is van nature muzikaal". Aan hem zal het in elk geval niet liggen en terloops laat hij ons een schets zien van een laatste compositie. Maar helaas hij kan niet meer. Hij beeft en zijn coördinatievermogen laat hem in de steek.
Maar zijn meest bekende werk is toch wel La Primitiva, een concert pasodoble uit 1987, in een fijne Spaanse sfeer; wel vrij lastig te spelen en niet voor alle amateurs weggelegd. Deze compositie werd laatst nog uitgevoerd door Harmonie St. Caecilia St. Pancratius Kerkrade op een gezamenlijk treffen op 4 november 2012 in de Muziekschool Hoensbroek.
De uitvoering van dit werk was voor mij aanleiding hem op 20 november 2012 samen met zijn vriend Koen Stokkermans in Maastricht te bezoeken. Hier woont Jef nog steeds. Desgevraagd wat hij zoal vindt van zijn werk, deelt hij ons mede dat zijn eerste keuze toch ligt bij de serieuze muziek, daarbij geïnspireerd door Igor Stravinsky, Bela Bartok, Arnold Schönberg en

Oliver Messiaen, hoewel dat vaak niet blijkt uit zijn enorme oeuvre. Hij moest zich door zijn opdrachtgevers teveel bezig houden met het populaire genre, omdat er tenslotte geld verdiend moest worden. Slechts over een twintigtal eigen composities, die gekenmerkt worden door een complexe ritmiek, pluritonale harmonieën en rijke melodieën is hij helemaal tevreden. "Ik kan niet zonder melodie", is een veelgehoorde uitspraak van hem. Dat laatste geldt ook voor zijn onafscheidelijke pet, waarmee hij geboren schijnt te zijn.

Chronogram

HETZIJ CHARLESTON OF FANTASIE
WALS OF POTPOURRI
ZE ZIJN RIJK AAN KLANK EN MELODIE
OP AL ZIJN WERKEN GELET
HEEFT JEF ZOWAAR
EEN OEUVRE VAN BELANG TOONGEZET
2012

Op de eerste foto ziet u Jef Penders in zijn huiskamer voor zijn kaartenbak, waarin hij op steekkaarten al zijn werken alfabetisch heeft gedocumenteerd. Foto nr. 2 laat een onderscheiding zien die hij ontving als blijk van waardering en respect van de Banda Primitiva de Paiporta. Jef Penders en zijn vrouw (Jef Y Anni) hebben 21 jaar in Spanje gewoond, waar Jef gewerkt heeft als "Asesor Musical' muzikale raadgever. Verschillende bekende Spaanse componisten en dirigenten als Ferrer Ferran, Llorenç Mendoza, Miguel Rodrigo en Francesco Tortosa studeerden na hun opleiding aan het conservatorium bij hem verder. Foto nr. 3 is een portret van de Spaanse schilder Almela uit 1998.

CONSTRUCTIEBEDRIJF WIEL PETERS
Economiestraat 47 A
6433KC Hoensbroek
Tel.: 045- 521 10 57

Zijn voornaamste composities zijn:

WERKEN VOOR HARMONIE- EN FANFAREORKEST:

My dear Country. Daar is mijn vaderland; ***Glenn meets Wolfgang.*** Sonate Facile van Wolfgang Amadeus Mozart in Glenn Miller mood; ***Indonesian Boat Song***; ***Blossom in a Japanese Garden***; ***Marching Blues***; ***Mambo Bando Uno***; ***De Zilvervloot***; ***Old man's Tick-a-Tack***; ***American Folk-Rock***; ***Clog-Shoe Dance***; ***Modern Dance Fantasy on an Old Dutch Folksong***; ***Theme d'Orgue.*** Naar de Finale uit de 3e Symfonie van Camille Saint-Saëns; ***Our Naval History***; ***The Marshfield Street Walk***; ***Sweet Carolina Charleston***; ***Hommage to Rick.*** Voor carillon met harmonie-orkest; ***Performance***; ***Charmonie***; ***Ska-Ing Jamaica.*** Ska-Reggae; ***Band Fever***; ***Juvenile Party***; ***Marines Heritage***; ***Glider.*** Voor popgroep en harmonie-orkest ; ***X-mas round the World***; ***The Laugh'n Charleston***; ***Anniversary marcha-cha***; ***Limburgse Vla***; ***Santa Cruz***; ***Prima Partita al Modo del Barocco***; ***March of the Androids***; ***Fanfaresque.*** Ouverture Humoresque; ***Manifestanum***; ***Eviva Caecilia.*** Merengue para banda; ***I Mugnai.*** De Molenaars; ***Rêverie*** voor alt-saxofoon solo en harmonie-orkest; ***Maram.*** Holland Heritage. Maram is de afkorting van de woorden **Mar**ine en **Am**erika; ***La Primitiva.*** Paso-doble de concert; ***Synkretismos.*** Symfonisch gedicht; ***Images de mon village***; ***Prière du sord et finale***; ***Cantilenas Profanes.*** Voor mannenkoor en harmonie-orkest; ***Nobra.*** Rhapsodic Sketches on a Twodays - Life in Province; ***Tripartite Waltz*** (1985); ***The Papermills Bandsmen***; ***Festivity.*** Voor fanfareorkest; ***Glenn beats the Battle of Jericho***; ***A Day of Music***; ***Smals***; ***Sinfonia Epigenetica.*** Modern werk voor harmonieorkest, waar hij persoonlijk zeer tevreden over was; ***Adeste Fidelis***; ***En Mestre Sef*** ; ***Gloria in Excelsis Deo***; ***Norwegian Ballad*** Balada para trompeta; ***Rosevalley***; ***The Pee-Double-U Circus.*** Suite; ***Three generations***; ***Transformations During A Man's Life***; ***Tre Dodecapricci***; ***Y Ahora...! La conga!***

KOORWERKEN: ***Heimwee*** voor mannenkoor op tekst van J. M. Dautzenberg; ***De Boogschutters*** voor mannenkoor. Een ballade naar een gedicht van Jef Spuisers; ***Limburg*** voor mannenkoor op tekst van Jef Spuisers.

LENDI MANNENMODE & FIÈRA DONNA DAMESMODE
Kouvenderstraat 13/15
6431 HA Hoensbroek
Tel.: 045- 5212430

De Staatsmijn Emma

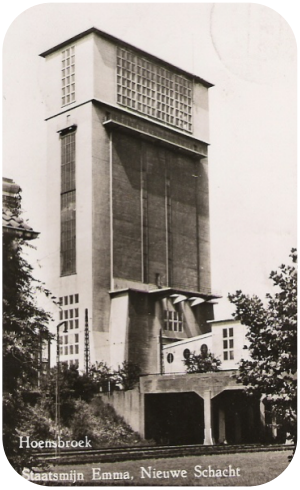

Van mijnbouwwet in 1901 tot staatsmijn Emma en de ontwikkeling van Hoensbroek in die jaren.
Deel 5 (Slot)

Door Hein Giesen

Nieuwe wegen

Het duurde tot in de jaren dertig voordat de infrastructuur van Hoensbroek ter hand genomen werd. Men plande een weg die vanaf de nieuwe spoorbrug in Nuth, over de Schurenberg en de nieuw aan te leggen Heerbaan (nu de Juliana Bernhardlaan), naar de Akerstraat liep.
Op deze oude landkaart van 1910 is duidelijk te zien dat de Schuureikenweg vroeger onder aan de berg niet linksaf richting Nuth liep, maar voorlangs de Naanhof weer omhoog naar Vaesrade ging, tot aan de toen uiteraard ook nog onverharde rijksweg en daar, linksaf naar Nuth.
Die rijksweg liep toen nog langs de woningen aan de Geitstraat en dan rechtdoor over de spoorwegovergang naar Nuth.

Wel liep vanaf de Naanhof een smal pad met een voetbrug van nog geen meter breed over de Geleenbeek richting Geitstraat, maar dat pad was na veel regen niet te gebruiken, dan stond de beek te hoog.
Met paard en kar of met een vrachtauto moest men vanaf Terschuren over Vaesrade naar Nuth. De route richting Nuth zoals wij die kennen is pas

gerealiseerd in 1934 toen ook de ijzeren spoorbrug over het spoor in Nuth gemaakt is.

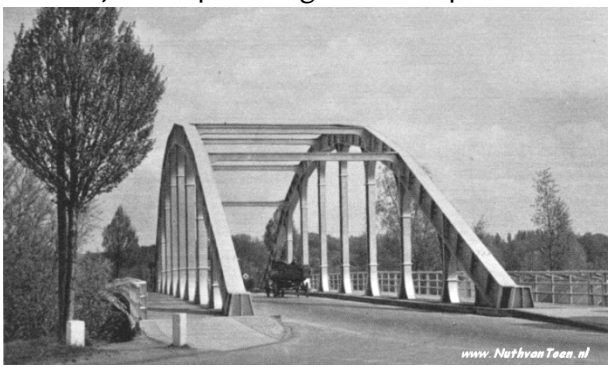

Het is aan die oude weg naar Nuth, met spoorwegovergang bij de Geitstraat, ook te danken dat de Duitsers in 1944 de spoorbrug niet opgeblazen hebben. Doktor Starmans, waar de Duitse bevelhebber ingekwartierd was, wist deze ervan te overtuigen dat de Duitsers geen enkel nut hadden bij het opblazen van de spoorbrug, omdat men honderd meter ernaast het spoor zo kon oversteken over die oude weg.

De nu op leeftijd zijnde heer Gerits die destijds in Terschuren woonde, weet te vertellen dat hij nog gezien heeft dat de Schuureikenweg aangelegd is en dat die diepe insnijding op de top van de Schurenberg met de spade door de werklozen van de DUW is uitgegraven.

De onverharde Schuureikenweg was voorheen niet meer dan een brede zandweg die over de onuitgeholde Schurenberg liep en zo steil was dat een beladen kar met paard en ook vrachtwagens, vaak de te steile berg niet over kwamen. Overigens kreeg de buurtschap Terschuren pas elektriciteit toen deze weg gemaakt werd, tot dan moest men hier 's avonds de petroleumlamp gebruiken.

Deze geplande brede weg vanuit Nuth richting de Emma eindigde echter abrupt aan de Markt, de doorgaande route rechtdoor via de Heisterberg naar de Akerstraat is nooit gerealiseerd.

Het doorgaande verkeer moest zich nog steeds vanaf de Markt, via Hoofdstraat en Kouvenderstraat een bochtige route dwars door het centrum blijven zoeken. Men moest onder aan de Kouvenderberg zelfs een haakse bocht naar rechts maken en even verder weer met een scherpe bocht naar links, de steile Heisterberg op. Dat was toen de enige weg naar de Akerstraat. Dit verklaart ook de vele winkelpanden aan de Heisterberg, dit was jarenlang de doorgaande weg van ons centrum naar de Akerstraat.

Het stuk Kouvenderstraat, rechtdoor de steile berg op, werd pas later gerealiseerd. Zelfs toen in de jaren zestig de doorbraak bij de Markt tot stand kwam, over de Muisberg naar de aansluiting bij de Mgr. Nolensstraat, eindigde deze brede weg onder aan de Heisterberg. De mijn ging sluiten, waardoor die brede verbindingsweg richting Emma niet meer nodig was.

Hoensbroek en de mijnstreek groeiden na de oorlog explosief. Er werd goed verdiend, jarenlang was de kreet ´Vast werk, hoog loon´ de leuze van de staatsmijnen. En die centen moesten op, als je de vijftig gepasseerd was en stoflongen had kon je ze niet meer opmaken. Hoensbroek bruiste, een overvloed aan café's en dancings waar iedere zondagavond orkesten speelden en er waren maar liefst drie bioscopen, de Luxor, de Royal en de Palace (Brunssum bijvoorbeeld had er maar één).

Op de markt (qua oppervlakte in deze contreien een van de grootste marktpleinen) was steeds van alles te doen.
Het grote Circus Van Bever vulde tweemaal per jaar het plein. Een compleet circus met dieren en al midden in het centrum.
Alles kon toen nog! De woorden geluid- of stankoverlast, laat staan milieuvervuiling stonden toen nog niet eens in de Dikke van Dale.

Duizenden mensen kwamen in 1955 kijken naar de Kamito Missietentoonstelling die in die jaren zijn weerga niet kende. Alle tenten vol met kleurrijke en exotische kunst en gebruiksvoorwerpen die de paters en missionarissen uit alle windstreken en uithoeken van de wereld ´verzameld´ hadden en dat in een tijd dat een boek met kleurenfoto's al een zeldzaamheid was.
De actieve Hoensbroekse Middenstandvereniging organiseerde ieder jaar een grote Voorjaarstentoonstelling in een tent op de Markt, waarin zij hun waren en nieuwe producten presenteerden, een voorloper van de huidige Huishoudbeurzen en de Alles voor Eva tentoonstellingen.

In die booming jaren vijftig en zestig werden de weides en akkers tussen de wijken en het centrum volgebouwd. Boven aan de Akerstraat stond trots de hoge Schacht 3 te pronken, beeldbepalend voor Hoensbroek en de Oostelijke Mijnstreek. Het inwoneraantal steeg naar ruim 20.000 en toen Hoensbroek volgebouwd was werden wij bij Heerlen ingelijfd.

Een annexatie waarmee Heerlen eigenlijk niets verdiende, geen expansieruimte kreeg, bijna alles was namelijk al volgebouwd en te

weinig inwoners om de door Heerlen zo gehoopte 100.000 inwoners te behalen.

De Emma met zijn koeltorens en Schacht 3 zijn nu gesloopt en de Akerstraat heeft haar glans verloren. Maar gelukkig kunnen wij nog trots zijn op ons machtige kasteel Hoensbroek, al werd ook dit kasteel op de allereerste ansichtkaarten uit begin 1900 toen al aangeduid als ´Kasteel Hoensbroek bij Heerlen´.

Bronnen: Dit artikel kwam tot stand dankzij het ijverige speurwerk van Hein Bisschops, die vele uren in de archieven van Rijckheyt, RHCL in Maastricht en in het DSM-archief in Maastricht geneusd heeft en wetenswaardigheden uit het jubileumboek "1902. Staatsmijnen. 1952" uitgegeven bij gelegenheid van het 50- jarig van de Staatsmijnen jubileum in 1952.

BJÖRN HOCKS ADVOCAAT & MEDIATOR
Juliana Bernhardlaan 24
6433 GW Hoensbroek
Tel.: 045- 4100220

F. NIJSTEN SLIJTERIJ WIJNHANDEL
Kouvenderstraat 158
6431 HH Hoensbroek
Tel.:045- 5223466

Ein eifach vertélsel

Vuër ein awd broën begientje, op Paoësjdaag 1927
Ze wós dat hüj de Paoësjè uëver het kloeëster zou sjtaoë;
dr rieëts van haor cel hóng vol blaw,
en et sjpikkelde get werms in dr knoep van de sjaw:
daoë sjrikde zich de zonnesjtraoële op naoë.
En ze dach aa Christus en goof zich te raoë,
woe Daeë et dees Paoësdaag in dr hieëmel waal zou make.

Ze waoër al sestig, mager gevas en gedraaf,
maeë bis dat dr rector dr vaste oetbrende, van Essjelegoonstig aaf,
haw jekerdaag ze sjroebbentaeër de binneplaatsj aafgesjllaaf,
al blónk die auch zoeë zuver wie de zieël van et braafste novieske.
Dat waoër vuër de pien die dr Hergod aa zien Hart leej,
aan allebei Zien Henj en Veut, vuër wat de welt aa zunj deej
en sjlechtigheid, waal douzend jaoëre lank.

Vuër al die brennetige wunj-sjneej, et sjpitse biete van dr daöëre-sjtrank,
dat gans Zne hélge kop doeërvroot bis op dr knaoëke.
I jeeëker basj van de tieëgele kaoërde ze Zien sjrönge,
es wie ein moeëder et gezich van haoër klei kindj;
en dan hönge, lein geknieëpe traoëne haoër aon de plumpe wie e'ne sjrape windj.
Zoeë op de kneeje kroeëp ze va sjroaëm nao sjraoëm, jie-emerentaeëre es nieëme kaoëm.

Mae noe waoër et Paoësje: zoete gaam
va pieëtzlebluj en jónk graas winjde in et celke,
dr witste wouke-poefdreef doeër gn löch vuër reklaam
uëver de blinketig aagesjtrieëke lejje va et kapelke….
En ze preufde de zeutigheid van dr hélge Naam
in al die Paoësje-bliesjap va blaw en wit te saam.

Zoeë zou Haeë sjpanseere doeër dr hieëmel dees daag,
de hélge Sint Joeëzup en vader Franciscus….
en zoeëväöël kaeërsevlam en leech mit gouwe glinster
langsj dr waeëg, dat gans dr hieëmel dr van weerlichte.
Doe sjloog dr häöër zieël ei verlange
die klaterentaeëre zich los wille sj[illegible]e
sjtange……..

Paoësjdaag 1927
Paul van Hoensbroek

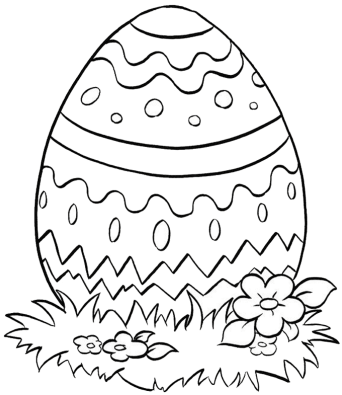

STURMANS-FAASSEN VERKEERSOPLEIDINGEN
Nieuwstraat 15
6431 KP Hoensbroek
Tel.: 045- 5220166

HEUNEN COIFFEUR HERENSALON
Wilhelminastraat 76
6431 XX Hoensbroek
Tel.: 045- 5211324

Hoensbroekse Sportcoryfeeën (3)

Harrie van ’t Hoofd

Door Hein Giesen

Veel ouderen onder onze lezers zullen bij het zien van deze aflevering uit onze serie Hoensbroekse Sportcoryfeeën een ahagevoel krijgen. Dat is hem dan, de best scorende midvoor van het Nederlandse voetbal na de oorlogsjaren, Harrie van ’t Hoofd.

Als midvoor bij V.V. Maurits uit Geleen, scoorde hij in het voetbalseizoen 1949/1950, in 18 wedstrijden 38 doelpunten en was daarmee topscorer van Nederland. In de aansluitende nacompetitie voor het landskampioenschap maakte hij nog eens 10 goals. Dat waren nog eens tijden!

Jeugd

Harrie werd geboren op 18 januari 1921 aan de Mettenstraat 92 (op het hoekje met de Ridderhoenstraat) en hij was de negende telg in het kinderrijke gezin van Driek en 'Moeke' van 't Hoofd.
Hij groeide op in een gezin waar voetballen en metselen met een hoofdletter geschreven werden.
Drie van zijn oudere broers hadden op voetbalgebied al enige faam in onze contreien. Jan was de druktemaker, Frans, de ´witte van 't Hoofd´ was gevreesd om zijn bikkelharde tackles en Driek was de technicus. Harrie was voetballend eigenlijk een laatbloeier, want hij was lange tijd te klein! Hij begon pas na zijn achttiende levensjaar echt uit de kluiten te groeien. Maar toen groeide hij ook goed door, tot ruim 1,90 meter en hij werd op de voetbalwei al snel gevreesd als ´de lange van 't Hoofd´.

Begin

152 goals in drie seizoenen

Negentien jaar oud begon hij te voetballen bij FC Hoensbroek aan de Slanghenstraat.
Hoensbroek had destijds twee voetbalclubs, die rond de oorlogsjaren beiden hun voetbalwei aan de Slanghenstraat hadden.
FC Hoensbroek speelde bij de Katholieke Bond en VV Hoensbroek, dat voorheen jarenlang aan de Kastanjelaan haar domicilie had, voetbalde bij de Algemene Bond (nu de KNVB).

Record

Een elftal dat met Van 't Hoofd in het veld kwam, stond met 1–0 voor. Dat wisten alle verdedigers in die tijd. Want Van 't Hoofd scoorde in elke wedstrijd minstens één doelpunt.
In het seizoen 1949-'50 vestigde hij in het Nederlandse topvoetbal een absoluut en onaantastbaar record. In 22 competitiewedstrijden scoorde Van 't Hoofd 58 doelpunten. In de strijd om het Nederlands kampioenschap, waarin zijn club Maurits uit Geleen derde werd, voegde Van 't Hoofd er nog 10 doelpunten aan toe. En dat tegen de beste verdedigers van Nederland: beroemde namen uit het verleden als daar waren Rinus Terlouw, Kees Krijgh en Cor van der Hart.

Het voetbalgebeuren stond in de oorlogsjaren uiteraard op een laag pitje en het was pas na de oorlog, (hij speelde inmiddels bij VV Hoensbroek) dat zijn talent om te scoren opviel. In 1947 werd hij door de voetbalvereniging Maurits aangetrokken en kon hij op het hoogste landelijke niveau zijn kunsten laten zien (Harrie was toen al 26 jaar). Hij werd ook op landelijke niveau al snel

gevreesd voor zijn snoeiharde schoten, maar zeer zeker ook voor zijn zuivere en harde kopballen, waarbij zijn lengte natuurlijk een voordeel was. Maar het was ook een lepe speler met een neus voor de kansen, een goaltjesdief pur sang! In drie seizoenen bij Maurits scoorde hij 152 keer.

Maurits Kampioen 1949/1950

Zoals in de aanhef al vermeld, schoot hij in het seizoen ’49/’50 Maurits naar het kampioenschap van Eerste Klas Zuid II, maar zelfs met zijn 10 treffers in de nacompetitie lukte het Maurits niet om de landstitel te behalen. Die prijs was voor Limburgia, dat in die titelstrijd zelfs Ajax op eigen terrein aftroefde met 6-0
Hoewel het voetballen ondanks de ´amateur- status ´in die jaren best lucratief was, stond hij toch dagelijks op de steigers van het aannemersbedrijf ´Gebroeders van ’t Hoofd´.
Hoe lucratief zou blijken uit het gegeven dat hij in 1950 een profcontract kreeg aangeboden van de Franse voetbalclub Le Havre, maar toch bij Maurits bleef spelen.
Vele bekende Nederlandse voetballers zoals Bertus de Harder, Kees Rijvers , Cor v.d. Hart en vele anderen zochten in die tijd hun heil in de Franse profcompetitie en kwamen pas na 1954 terug naar Nederland. Nota bene Maurits werd destijds de eerste Nederlandse profclub: Fortuna’54, maar toen was Harry al enige jaren bij Juliana.

Maurits contra Leeds United.
Openingswedstrijd nieuwe Maurits-stadion in Geleen.
6e van links Harrie van ‘t Hoofd

Le Havre

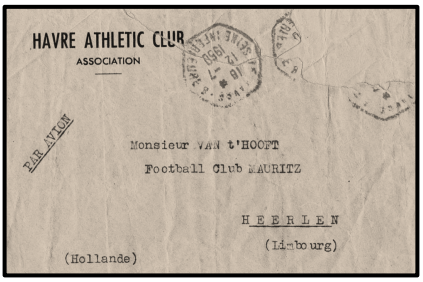
HAVRE ATHLETIC CLUB
ASSOCIATION
PAR AVION
Monsieur VAN t'HOOFT
Football Club MAURITZ
HEERLEN
(Limbourg)
(Hollande)

Harrie van 't Hoofd werd voor de overstap naar Le Havre benaderd door de Nederlandse voetballegende, Bep Bakhuys en ene dr. Zanoli, die kantoor hield aan de Prinsengracht in Amsterdam en de spil was van alle Frans / Nederlandse voetbaltransfers.
Harrie kon bij Le Havre zelf zijn transfersom invullen op een blanco cheque, maar bleef toch in Geleen en dat niet omdat hij geen Frans kende!

huys

De aannemersfirma van 't Hoofd mocht als tegemoetkoming namelijk de hele woonwijk op de Langeberg in Brunssum bouwen, ongeveer 200 woningen, kassa! Zo werd in de ´amateurtijd´ betaald.

Kaalheide

Een jaar later vertrok hij toch uit Geleen en stond hij in de spits op het sportpark Kaalheide bij Juliana, dat toen weer net terug in de eerste klasse Zuid was. (In 1954 fuseerde dit tot Rapid JC en nu is deze club de trots van Limburg, Roda JC, en staan de letters JC nog steeds voor Juliana Combinatie)
En ook die overstap was niet voor nop, hij kreeg een cafédancing tegenover de kerk in Kaalheide als welkomstcadeau.
Hier speelde hij 3 jaar en werd in die jaren ook eenmaal geselecteerd voor het Nederlands elftal voor een wedstrijd tegen Noorwegen. Hoewel hij een week voor de interland twee doelpunten maakte, in Amsterdam tegen Ajax met stopperspil Andriessen, koos de bondscoach toch voor Noud van Melis als spits en stond Harrie in het Nederlands B-team, dat ook tegen Noorwegen speelde en scoorde daar twee keer. Hij werd nog eens uitgenodigd maar bedankte voor de eer in verband met te drukke werkzaamheden. Het

bouwbedrijf liep als een tierelier en naar Holland rijden voor de training was in de jaren vijftig een rit van bijna vier uur.

Zuid-Nederlands elftal *In actie voor Maurits tegen Limburgia in 1950*

Wel speelde hij nog diverse keren in het Zuid-Nederlands elftal.
In de turbulente voetbaltijd rond 1954 (de KNVB wilde het profvoetballen boycotten) koos hij voor een contract bij MVV. In de aanloop naar de eerste profwedstrijden kreeg hij echter een gecompliceerde beenbreuk en was het, bijna 34 jaar oud, gedaan met zijn voetbalcarrière.

Maar men deed nog eenmaal een beroep op hem. MVV moest om in de nieuwe eredivisie van seizoen '56/'57 te komen nog drie punten uit twee wedstrijden halen en Harrie (nog steeds gerechtigd voor MVV, want hij had na zijn beenbreuk niet meer gespeeld) werd 10.000 gulden toegezegd als hij meespeelde en MVV naar de hoogste klas kon schieten.

VAN OERS ASSURANTIËN
Kouvenderstraat 238
6431HK Hoensbroek
Tel.: 045- 5212856

Praktisch ongetraind trok hij zijn kickers weer aan en maakte in Sittard, in de wedstrijd Sittardia-MVV, vijf goals en bij nummer zes (MVV won met 6-0) stond hij voor een leeg doel, maar gaf de nog jonge MVV-aanvaller Frans Rutten de kans om het af te maken. Een week later, bij het treffen tussen MVV-PSV, maakte hij in de laatste minuten de gelijkmaker, 1-1. MVV in de nieuwe eredivisie en Harrie had zijn premie te pakken!

Trainer

De spelers v.l.n.r.: Keeper Sjein Cleiren Hein Dirks E. Talman-Egon Lossie Ronnie vd Linden Louis Coenen Wiel Quaedackers.
Knielend: Harrie v' t Hoofd Joep Nelissen Wiel Savelberg André de Jong en Driek v 't Hoofd.

VERSMARKT BEMELMANS
Hoofdstraat 30
6431 LC Hoensbroek
Tel.: 045- 5228573

UITVAARTCENTRUM VAN DEN HOUT
Kathagen 10
6361HG Vaesrade
Tel.: 045- 5212004

Hij ging vervolgens als hobby R.K.S.V. Hoensbroek trainen, dat toen aan de Terveurdtweg haar sportveld had, maar werd daar al vlug trainer- speler. En hij had het doelpunten maken nog niet verleerd.

Met het beste team dat de Hoensbroekse club ooit had, met o.a. Egon Lossie als stopperspil, Willy Quaedackers en André de Jong op de vleugels en Ronnie v.d. Linden en Driekie van 't Hoofd als aangevers wist Harrie, 37 jaren oud, maar liefst 64 keer het doel te vinden en werd Hoensbroek in het seizoen '57/'58 ongeslagen kampioen in de tweede Klasse Zuid II met 112 doelpunten voor. Ongelooflijke cijfers, maar waar!

In 1959 stopte hij met de actieve sport en was hij nog enige jaren elftalleider.

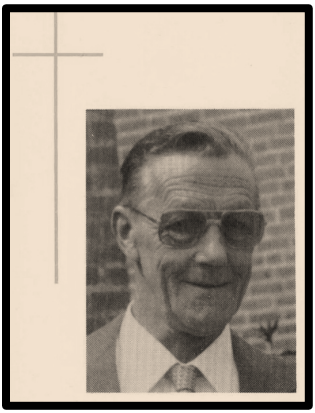

Overleden

Harrie van 't Hoofd is helaas jong gestorven. In 1980, op 59 jarige leeftijd werd hij ernstig ziek en een jaar later, op 2 april 1981, ogenschijnlijk voorspoedig herstellende van een zware longoperatie, werd hij thuis, in de Mgr. Lebouillestraat, getroffen door een hartstilstand, amper 60 jaar oud.

Bronnen: De plakboeken van Harrie van 't Hoofd jr., Piet van't Hoofd en de eigen herinneringen.

VERBOEKET - HYPOTHEKEN & VERZEKERINGEN
Nieuwstraat 6A
6431 KT Hoensbroek
Tel.: 045- 5281760

SCHOENSERVICE & LEDERWAREN LUCHIES
Hoofdstraat 16
6431LC Hoensbroek
Tel.: 045-5221703

Opsporing verzocht!

Naar aanleiding van het succes van het boek 'De Hoofdstraat…', de eerste uitgave met als thema de Nieuwstraat, Kouvenderstraat en de direct aangrenzende woon/winkelomgeving.
Hein Giesen is in samenwerking met Hein Bisschops en Frans Vermeer naarstig op zoek naar oude foto's, documenten, anekdotes en verhalen over bijzondere c.q. excentrieke personen die deze woon en winkelomgeving een eigen gezicht gegeven hebben.
Wie van onze lezers kan ons helpen aan foto/beeldmateriaal en of wetenswaardigheden over deze straten. Het fotomateriaal wordt door ons gescand en krijgt u uiteraard keurig terug.
U kunt dit alles afgeven aan de bovengenoemde heren of uw artikel /verhaal of bijdrage over deze straten mailen naar heingiesen@home.nl. (de uitgave is gepland in het eerste kwartaal 2014)
Meer weten, neem dan contact op met Hein Giesen, 045-5218531
uit de reeks 'Hoensbroekse Monografieën', wordt er nu gewerkt aan een vervolg uitgave

Op de 'kop' van de Nieuwstraat in 1952

De jaarvergadering

Had u er nog aan gedacht?

Woensdagavond 27 maart om 19.30 uur is onz
gadering, die zoals u gewend bent, gehoude
in Partycentrum Amicitia aan de Markt.
Zoals u in ons eerder verzonden convocaat
heeft kunnen lezen staan er diverse belang
rijke punten op de agenda. De vaststelling v
het Huishoudelijk Reglement, de verkiezing v
enkele nieuwe bestuursleden alsook e
nieuwe voorzitter.

Na de vergadering, om 20.30 uur is er een lezi

'Van Flattestraat tot Nieuwstraat'

door Hein Giesen.

Deze voordracht is een voorproefje van een nieuwe uitgave in de serie 'Hoensbroekse Monografieën'. Het is een terugblik, omlijst met veel oude foto's, over zaken en bewoners van de huidige Nieuwstraat, Singel en de Burgemeester Slanghenstraat.

Na de pauze komt **een voorlichter** van de gemeente Heerlen u een uitleg geven over de nieuwe inrichting van de Nieuwstraat en het centrumplan.
Belangrijk! Als u om half acht naar de vergadering komt is het, in verband met de bestelling van koffie en vlaai, zeer wenselijk dat u zich vóór maandag 25 maart aanmeldt bij onze secretaris, tel. 5217721 of email: secretaris@heem-kundehoensbroek.nl

IJSSALON-CROISSANTERIE DE OASE
Kouvenderstraat 65
6431 HB Hoensbroek
Tel.: 045- 5226558

ADMINISTRATIEKANTOOR LABOR
VLOEDSTRAAT 34
6361 XH Nuth
Tel.: 045-5650121

Veel nieuwe leden in 2012

Onze heemkundevereniging mocht zich het voorbije jaar verheugen op een grote ledenaanwas.
Ons ledenaantal groeide met 51 nieuwe leden naar een ledenaantal van 206 per 1 januari 2013.
Bij de drukbezochte boekpresentatie van onze nieuwe uitgave 'Kasteel Hoensbroek' werd ons 200e lid, mevr. A. Keulen in het zonnetje gezet met een fraaie bos bloemen.

Onze nieuwe leden in 2012:

W.	Bassant	Hoensbroek
L.	Borghans	Hoensbroek
S.	Bouwens Haemers	H'broek
M.	Brans	Hoensbroek
J.	Breij	Hulsberg
E.	Bruyn de	Hoensbroek
J.	Cörvers	Hoensbroek
H.	Crijns	Hoensbroek
W.	Cuijpers	Hoensbroek
J.	de la Roy	Hoensbroek
H.	De Win-Heijnen	H'broek
B.	Evers	Hoensbroek
P.	Franck	Landgraaf
W.	Gennip van	Hoensbroek
G.	Gorissen	Hoensbroek
W.	Hendriks	Hoensbroek
J.	Hensen	Hoensbroek
J.	Hermans-Otermans	H'broek
N.	Heuvel v.d.	Hoensbroek
Z.	Hönen	Hoensbroek
F.	Hoofd v't	Hoensbroek
P.	Hoofd v't	Amstenrade
F.	Hoofd v't	Hoensbroek
M.	Ingenhoven	Hoensbroek
P.	Keulen	Hoensbroek
A.	Keulen	Hoensbroek
T.	Kleiweg	Hoensbroek
P.	Knibbeler	Heerlen
J.	Maat	Hoensbroek
H.	Mantelaers	Hoensbroek
P.	Meels	Amstenrade
J.	Meijs	Nuth
J.	Mertens	Hoensbroek
H.	Moes	Hoensbroek
N.	Moonen	Hoensbroek
H.	Neuteboom-Weening	H'broek
J.	Peters	Schinnen
G.	Peters	Hoensbroek
H.	Raats	Hoensbroek
M.	Salimans-Germanus	H'broek
M.	Scheffer	Hoensbroek
J.	Sijben	Klimmen
A.	Smits-Gulikers	H'broek
H.	Stanneveld	Hoensbroek
J.	Ten Lohuis	Hoensbroek
Y.	Verboeket	Hoensbroek
C.	Verboeket	Spijkenisse
T.	Verhoeven	Hoensbroek
S.	Vorage	Hoensbroek
R.	Wanders	Hoensbroek
J.	Weyer van de	Hoensbroek

ROLF DE JONG AUTOSCHADEBEDRIJF
DE KOUMEN 60
6433 KD Hoensbroek
Tel.: 045- 5210590

De steunpilaren van ons lustrumjaar

Naast de sponsors die steeds vermeld staan op de laatste bladzijde en zo de uitgave van dit verenigingsblad mogelijk maken, hadden wij bij onze lustrumactiviteiten en boekuitgaven dit jaar ook de steun van vele anderen, waarvoor onze hartelijke dank.

De diverse **boekuitgaven** werden **financieel** gesteund door:

American Cars
Architectenburo Beckers
Autorijschool Bisschops
Beckers Meubelen
Stg. Bizz-Hartje Hoensbroek
Buurtbeheer Maria-Gewanden
Claessen Stone Garden
RVS-specialist Wiel Peters
De Ster
Electro Van Kan
Eric Rockx Assurantiën
Fa. Waprof
Frans Peters
Frietje Nico
Frits Bruens
FSI
Garage Boss
Geo-Products
Inksupplies
Jos L'Ortye Tuin-Deco-Bouw
Kapsalon Frings
Knibbeler Meubelen
L'Ortye Holding
Modehuis Boosten
Moonen-Wanders
Partycentrum Amicitia
Patisserie Heesen
Profile Tyrecenter
Rein Hummel
Slijterij Keulen
Tandarts Geraedts
Vossenberg Transport
Woonpunt
WS De Voorzorg

Bij de **tentoonstelling** 'Vreuger' konden wij rekenen op de financiële ondersteuning van:

- de Stichting Bizz (Hartje Hoensbroek), Buurtgericht werken Centrum-Dem, Versboerderij de Naanhof, en de materiële medewerking van:
- Het Nederlands Mijnmuseum in Heerlen, Harry Crijns - Wiel Peters - Steenhouwerij Moonen-Wanders - Jos L'Ortye Tuin-Deco-Bouw - Autoschade Rolf de Jong - Partycentrum Amicitia en natuurlijk Mevr. Jacobs die ons belangeloos de ruimte ter beschikking stelde.

Medewerking verleenden verder:

- The Readshop Vromen en Kantoorboekhandel Peter Wind

Begunstigers:

Holtus Verzekeringen & Financieringen	**Hoensbroek**
M. L'Ortye	**Amstenrade**
Punctua & Partners - Accountants	**Hoensbroek**
The READ SHOP Vromen	**Hoensbroek**
C. van Tilburg	**Hoensbroek**
van Melick - Heerlijk uit Hoensbroek	**Hoensbroek**

L'Ortye

Ogenlust
BLOEMSIERKUNST
WWW.OGENLUST.COM

SCHADENET - KOENEN
Breukerweg 178
6412 ZL Heerlen
Tel.: 045-5215450

S. V CLEEF - CAFÉ DE PAERDSSTAL
Slakkenstraat 80
6431 NK Hoensbroek
Tel.: 045-5213515